

บทที่ 3

วัสดุและวิธีการ

การวิจัยนี้ศึกษาผู้ป่วยที่มีอาการ, อาการแสดง และผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการเบื้องต้นที่บ่งชี้ว่าน่าจะมี coronary artery disease ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และแพทย์โรคหัวใจได้ทำการตรวจเพิ่มเติมด้วยการฉีดสีเข้า coronary artery โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บตัวอย่างเลือดเพื่อตรวจระดับ apolipoprotein A-1, apolipoprotein B-100, cholesterol, triglyceride, HDL-cholesterol ในผู้ป่วยที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ของการวิจัย และไม่มีคุณสมบัติที่ไม่เข้าในการวิจัยระหว่าง 1 เมษายน 2539 ถึง 30 กันยายน 2539

รูปแบบของการวิจัย (Research design)

การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Study)

ประชากร (Population) และตัวอย่าง (Sample)

ประชากรเป้าหมาย : ผู้ป่วย coronary artery disease ชาวไทย

ประชากรตัวอย่าง : ผู้ป่วย coronary artery disease ที่เข้ารับการตรวจ coronary angiography ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2538 ถึง 30 กันยายน 2538

ก. คุณสมบัติของผู้ป่วยที่เข้าในการวิจัย

1. ผู้ป่วยจะต้องมีอาการ (เช่น เจ็บหน้าอก, หน้ามืดเป็นลม), อาการแสดง (เช่น ตรวจพบว่ามีหัวใจโต), การตรวจทางห้องปฏิบัติการเบื้องต้น (เช่น คลื่นไฟฟ้าหัวใจที่ผิดปกติ) จนทำให้แพทย์หัวใจผู้รักษาสงสัยว่ามี ข้อบ่งชี้ที่สมควรได้รับการตรวจด้วยวิธี coronary angiography
2. อายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป

ข. คุณสมบัติของผู้ป่วยที่ไม่เข้าในการวิจัย

1. อยู่ในระหว่างการควบคุมอาหารที่มีไขมันสูง
2. รับประทานหรือเคยได้รับยาลดไขมันในเลือด
3. เป็นโรคลิ้นหัวใจผิดปกติ (valvular heart disease)
4. เป็นโรคไต, โรคตับ, ไฮโปธิรอยด์
5. ไม่มีคุณสมบัติดังกล่าวตามข้อ ก.

การสังเกตและการวัด (Observation and Measurement)

- 1) โดยการดูข้อมูลจากบัตรผู้ป่วยนอก (OPD Card)
- 2) เพิ่มประวัติการป่วยในโรงพยาบาล
- 3) ซักถามผู้ป่วยโดยตรงเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ป่วยที่เข้าในการวิจัยและคุณสมบัติของผู้ป่วยที่ไม่เข้าในการวิจัย และประวัติอื่น ๆ ที่มีผลต่อการเกิด coronary artery disease คือ ประวัติการเป็นเบาหวาน การสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ความดันโลหิตสูง ประวัติครอบครัวที่มีบิดา มารดา พี่น้องที่เป็นโรค coronary artery disease ก่อนอายุ 60 ปี
- 4) ตรวจร่างกาย โดยชั่งน้ำหนักตัว วัดส่วนสูง คำนวณ Body mass index
- 5) ผู้ป่วยดื่มน้ำและอาหารเป็นเวลา 12 ชั่วโมง
- 6) ผู้ป่วยจะรับการเจาะเลือดที่แขนจากหลอดเลือดดำ (venous blood) จำนวน 10 มิลลิลิตร โดยแบ่งออกเป็น 3 มิลลิลิตรจะผสมกับสารป้องกันเลือดแข็งชนิดโซเดียมฟูโรไรต์ และตรวจวัดระดับน้ำตาลในเลือดใน 2 ชั่วโมง โดยวิธี glucose oxidase (ใช้เครื่อง Cobas ของบริษัท Bayer) เลือด 7 มิลลิลิตรที่เหลือจะไม่ได้รับการผสมสารป้องกันเลือดแข็งตัว (clotted blood) แล้วนำไปปั่นโดยเครื่อง centrifuge 3000 รอบต่อนาที แล้วดูดส่วนซีรัมเก็บไว้ที่อุณหภูมิ -60 เซลเซียส หลังจากนั้น นำมาละลายที่อุณหภูมิห้อง และวัดระดับ apolipoprotein A-1 และ apolipoprotein B-100

Coronary angiography ทำโดยแพทย์โรคหัวใจโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ด้วยวิธี Judkin
เกณฑ์การแปลผลการตรวจมีดังนี้

ก. การตีบตันของหลอดเลือด หมายถึง การตีบตันของหลอดเลือดในระบบ coronary
artery มากกว่า 70 % ของเส้นผ่าศูนย์กลาง ยกเว้น left main coronary artery การตีบมากกว่า
50 % ของเส้นผ่าศูนย์กลางนับว่ามีการตีบ

ข. ผู้ป่วยจะได้รับการแบ่งกลุ่มตามผลการตรวจ ดังนี้

1. No significance stenosis หมายถึง ผู้ป่วยที่ไม่มีการตีบของหลอดเลือด
และผู้ป่วยที่มีการตีบน้อยกว่า 70 % ของเส้นผ่าศูนย์กลาง
2. significance stenosis หมายถึง ผู้ป่วยที่มีการตีบของหลอดเลือดมากกว่า
70 % เส้นผ่าศูนย์กลางโดยจะแบ่งเป็นการตีบของหลอดเลือด 1 เส้น, 2
เส้น, 3 เส้น

GLUCOSE ใช้วิธีการ enzymatic colorimetric test god-pod ด้วยน้ำยาสำเร็จรูป unimate 7
gluc pap (Trtinder, 1969)

TRIGLYCERIDES ใช้วิธี enzymatic colorimetric test ด้วยน้ำยาสำเร็จรูป unimate 7 trig

CHOLESTEROL ใช้วิธี enzymatic colorimetric test ด้วยน้ำยาสำเร็จรูป cholesterol pap

HDL-C ใช้วิธีตกตะกอน low density lipoprotien (LDL และ VLDL) ด้วย phosphotungstic
acid และ magnesium chloride แล้ววัดปริมาณ cholesterol ในส่วนน้ำใสข้างบนด้วยวิธี
enzymatic colorimetric test ด้วยน้ำยาสำเร็จรูป (HDL reagent และ cholesterol PAP)

Apolipoproteins ชนิด A1 และ B-100 ใช้วิธี quantitative immunoturbidimetric (Mount,
1988) ด้วยน้ำยาสำเร็จรูป (Unimate 3 APOA และ Unimate 3 APOB)

น้ำยาสำเร็จรูปทุกตัวที่ใช้ในการวิเคราะห์หาความเข้มข้นสารเคมีในเลือด เป็นผลิต
ภัณฑ์ของ F. Hoffmann La Roche Ltd. Company. diagnostica, Baxl Switzerland

อุปกรณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์หาค่าความเข้มข้นสารชีวเคมีในเลือด คือ เครื่องตรวจสารเคมีอัตโนมัติ COBAS MIRA S (F Hoffmann La Roche Ltd. Company diagnostica, Baxl Switzerland)

LDL-C คำนวณโดยใช้สูตร Friedewald Formula (Friedewald et al., 1972)

คือ $LDL-C = TC - TG / 5 - HDL-C$ มก/ดล. และจะไม่คำนวณหาระดับ LDL-C ถ้าระดับ TG ใน serum สูงกว่า 400 มก/ดล.

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้ unpaired t-test

เปรียบเทียบค่าไขมันแต่ละชนิดในการ predict การเกิด atherosclerotic heart disease โดยการเปรียบเทียบกับผู้ป่วยที่มี significant obstruction กับผู้ป่วยที่ไม่มี significant obstruction ของเส้นเลือดโดยวิธีการทางสถิติที่เหมาะสม (เช่น t-test, Mann Whitney U test)

สิ่งแทรกแซง (Intervention)

ไม่มี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบฟอร์ม
3. การคัดเลือกตัวอย่าง : ใช้ผู้ป่วย coronary artery disease ที่เข้ารับการตรวจ coronary angiography ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด ระหว่าง 1 เมษายน 2538 ถึง 30 กันยายน 2539 จำนวน 165 คน
4. บันทึกข้อมูลของผู้ป่วยที่ได้รับการคัดเลือกลงในแบบฟอร์ม โดยใช้ข้อมูลจากแหล่งที่ได้กล่าวข้างต้น
5. นำตัวอย่างเลือดที่ได้รับจากผู้ป่วยมาตรวจหาค่าต่าง ๆ โดยวิธีที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น
6. วิเคราะห์ข้อมูล แบ่งผู้ป่วยเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1	ผู้ป่วยที่มี significance stenosis
กลุ่มที่ 2	ผู้ป่วยที่ไม่มี significance stenosis

- 6.1 หาข้อมูลพื้นฐาน : อายุ เพศ น้ำหนัก ส่วนสูง Body mass index
- 6.2 หาค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าต่าง ๆ ที่ได้จากการซักประวัติ, ตรวจร่างกาย, ตรวจทางห้องปฏิบัติการ
- 6.3 นำค่าที่ได้มาหาค่า t-test

7. การนำเสนอข้อมูลเป็น

- ตาราง
- แผนภูมิวงกลม
- แผนภูมิเส้น

ขนาดตัวอย่าง

จากการสำรวจของ Kottke และคณะพบ Prevalence ของการมี Apolipoprotein A-1 ผิดปกติ 70 % ในผู้ป่วยที่เข้าทำ coronary angiography (5)

$$N = Z^2 \cdot p \cdot q / d^2$$

$$p = 0.7$$

$$q = 0.3$$

$$d = 0.1 \quad p = 0.07$$

$$Z = 1.96 \text{ เมื่อค่าความเคลื่อนไหวของโอกาสที่จะพบโรคได้} = 10 \%$$

$$N = 166$$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย